

СПІВВІДОШЕННЯ ПОНЯТТЯ КАТЕГОРІЙ АСПЕКТУАЛЬНОСТІ І СТАНОВІСТІ ІЗ ПОНЯТТЯМ КОНЦЕПТУ

Стаття присвячена питанню співвіднесення і взаємодії базових категорій функціональної граматики і когнітивної граматики: співвідношенню понять категорій аспектуальності і становості із поняттям концепту. У статті подано основні, магістральні визначення, окреслено основні віхи співвіднесення на загальнолінгвістичних засадах.

Ключові слова: аспектуальність, становість, процес, ознака, концепт.

Функціональна граматика не є замкненою структурою, а отже цікавим буде простежити взаємозв'язок і співвіднесення її понять із поняттям когнітивної лінгвістики, а саме концепту.

Актуальність теми полягає в тому, що хоча і окремі розробки з цього питання були, проте не вироблено єдиного підходу та базових засад.

Отже, предметом нашого дослідження є співвідношення понять функціональної граматики із поняттями когнітивної граматики, а об'єктом нашого дослідження – співвіднесення власне категорій аспектуальності і становості із поняттям концепту.

Дослідження було проведено на матеріалі відповідей респондентів. У опитуванні взяло участь 100 осіб віком від 17 до 67 років різних професій, різного рівня освіти та соціального стану, 50 осіб чоловіків і 50 осіб жінок. Щоб не збивати мовознавчими термінами, респонденти мали в ідкриті питання (вербалізована картина подавалась без змін і редакції).

Уся сучасна наука, і лінгвістика зокрема (а разом із нею і функціональна граматика), ґрунтується на ідеї антропоцентризму, розробка ж питання когнітивної функції мови є одним із засобів відображення цієї тенденції та полягає в забезпеченні мисленнєвого процесу.

Специфікою функціонального підходу є те, що об'єкт вивчають з точки зору його функції, закономірностей його функціонування і зв'язків із „навколишнім світом” [13, 3 – 4]. Тобто функціональну граматику можна трактувати як граматику, націлену на вивчення та опис функцій одиниць системи мови та закономірностей її функціонування, взаємодію з іншими різнорідними елементами мовного дискурсу. Функціональна граматика розглядає в межах єдиної системи засоби, належні до різних мовних рівнів, але об'єднані на ґрунті спільності їхніх семантичних функцій. Під час опису мовного матеріалу використовується підхід „від семантики до її формального вираження” (від функції до засобів) як основи, що визначає будову граматики, у поєднанні з підходом „від форми до семантики” („від засобів до функції”) [17, 6]. Тобто іншими фід умовної форми до семантики, а питомим шаром семантики є концептуалізація понять.

Цікавою є думка Т. П. Щедриної про основу функціонально-семантичного поля (і функціонально-семантичної категорії), якою є концепт. Такі висновки зроблено на основі співвіднесення ознак концептів та їхньої ролі в ідентифікації репрезентованих явищ дійсності (відповідно до теорії М. Мінського), які під час процесу сприйняття людиною образів зовнішнього світу в психіці формуються й утримуються конкретні образи, які потім, в свою чергу, підлягають категоризації та розподіляються на класи на підставі їхньої стереотипної суті. У довгостроковій пам'яті зберігаються саме ці основні структури, а нові образи, що сприймаються, ідентифікуються з ними та розподіляються згідно із наявними класами. Такі інваріантні стереотипні структури названі М. Мінським фреймами [20]. Ці інваріантні структури образи відповідають вербалізованим одиницям концептів, а в функціональній граматиці – функціям.

Концепт, в свою чергу, слід розуміти, як одиницю ментальних або психічних ресурсів нашої свідомості; оперативну змістовну одиницю пам'яті, ментального лексикону, концептуальної системи мови, всієї картини світу, яка відображена в людській психіці. У процесах мислення людина оперує концептами, які відображають зміст результатів людської діяльності і пізнання світу у вигляді якихось «квантів» знання, що виникають у процесі структурування інформації як про об'єктивний стан справ у світі, так і про уявних світах і можливому положенні справ у цих світах. Ці одиниці зводять різноманітність спостережуваних і уявних явищ до чогось єдиного, підбиваючи їх під одну рубрику, і дозволяють зберігати знання про світ. Когнітивістики ще не може відповісти на питання про те, як

виникають концепти, окрім як вказавши на процес утворення смислів в найзагальнішому вигляді [11].

Когнітивність у цьому випадку потрібно розуміти як здатність до абстрагування та узагальнення феноменів граматики й синтаксису. Когнітивність категорій і відповідних форм, які слугують базою для актуального аспекту синтаксису, полягає в абстрактному усвідомленні акту спілкування й вираженні інтенції, наміру адресанта. Проте варто зауважити, що когнітивність морфології опосередкована синтаксисом (орієнтація на сферу мислення), неоднозначна для всіх видів словозмінних одиниць, складених із синтетичних та аналітичних форм. Мовною основою когнітивної функції є аналоговий та логіко-орієнтований аспект синтаксису, з яким співвідносяться відповідні категорії. Разом із тим у категорії аналогового аспекту відбито концептуальну картину світу першого порядку, а в категоріях логіко-орієнтованого аспекту – другого [20, 58 – 59].

Для дослідження структури функціонально-семантичного поля використовують кілька методів: метод, що передбачає вивчення мовних засобів репрезентації концепту, тобто лінгвістичного шару поля (ця теза висуває дві основні проблеми: 1) які засоби мови та яким чином можуть брати участь у вираженні концепту; 2) що розуміється під розгляданням мовних засобів репрезентації концепту); макропольовий підхід, що трактує ознаки як ієрархічно організовані структури, забезпечені безперервними семантичними зв'язками. У такому випадку будь-яку ознаку можна розглядати як меризму (вказівка міри спеціалізації / узагальненості значення в загальній семантичній системі) [20].

Другою значущою структурою функціональної граматики є функціонально-семантична категорія, яка являє собою систему мовних одиниць різних рівнів, яка концептуально інтегрує їх із мовленнєвими одиницями на підставі спільної функції [15, 651]. До категоріальної структури уналежнюють одиниці, які мають ієрархічний принцип структурування інформації категоріальних частин, а польову ж формує інформація в її референтивних частинах. Відповідно, у категоріальному відношенні мовні знаки групуються за схожістю в ономазіологічні категорії (підкатегорії), роди (підроди), види (підвиди), типи (підтипи) [12, 222].

Актуальність дослідження категоріальної проблематики зумовлена дослідженням ментального рівня мовців, тобто рівня концептуальних сутностей, що охоплюють спільні для всіх носіїв знання, які є базою для функціонування одиниць [3, 3].

Розробка поняття виокремлення різних функціонально-семантичних категорій у функціональній граматиці О. В. Бондарка ґрунтувалися на концепціях поняттєвих категорій І. І. Мещанінова [13], активної та пасивної граматики Л. В. Щерби, дослідженнях категорій модальності В. В. Виноградова. Основою категоризації внутрішнього лексикону мови представники функціональної граматики вважають функцію, яка не виділяється знаково, а є лише певним смислом з-поміж інших смислів, позначених елементами мови. Еволюційність функціональної концепції О. В. Бондарка полягає в тому, що категоризація мовних одиниць на підставі функцій як переважно граматичних категорій поступилася місцем новим принципам категоризації – концептуально-комунікативним. Зміна поглядів спочатку позначилася на концепції типів ФСП (компактних і дифузних) й остаточно оформилася у положеннях про застосування імпліцитних смислів у процесі функціонально-семантичної диференціації мови, про комунікативну й позакомунікативну природу функцій мовних одиниць. Відтак, сучасні підходи до ФСК ураховують інтеграцію концептуального, мовного й комунікативного аспектів функцій. ФСК має мисленнєво-мовленнєву природу, що дає змогу залучати до неї імпліцитні смисли мовних одиниць і комунікативні вияви значень у відповідних категорійних ситуаціях. Вони не ізоморфні формально-логічні, хоча деякі функціональні категорії можуть відповідати фрагментам логічної категоризації, а лише частково ґрунтуються на граматичних категоріях, що зумовлює нетотожність їхнього термінологічного позначення. ФСК є підґрунтям для моделювання функціонально-семантичного поля [15, 651].

Когнітивне підґрунтя української аспектуальної системи у найзагальніших рисах постає як діалектика тривалості часових інтервалів процесуальних ситуацій і послідовності моментів подієвих ситуацій. Ця онтологічна єдність як найсуттєвіша частина концептуальної інформації про онтологічний час зафіксована в граматичній системі української мови в категорійному значенні дієслівного виду і ширше аспектуальності [7, 11].

Традиційно розмежовують первинну і вторинну аспектуальність. До первинної аспектуальності уналежнюють сукупність дев'яти концептів-примітивів (структура інформації, що являє типову

ситуацію, яка може охоплювати чи одну ситуацію, чи кілька, тобто бути моноситуативною чи поліситуативною) (*однинність, тривалість, початок, продовження, закінчення, результативність, повторюваність, ступінь прояву, співвіднесення із нормою*), що слугують для модифікації ситуації та передаються в мові трьома типами фреймів: поверхневим синтаксичним і тематичним, осмислення яких, у свою чергу, відбувається завдяки трьом когнітивним моделям: пропозиційній, образно-схематичній та метафоричній [2, 35 – 36]. Ці концепти не позначають ситуацію, а лише є її модифікаторами та мають властивості семантичних примітивів [2, 36]. За іншою теорією, аспектуальність має такі диференційні ознаки: *динамічність / статичність, граничність / неграничність, процесність, інтенсивність* [18].

Онтологічний фрагмент часу відображений у нашій свідомості певною концептосферою, яка об'єднує лексичні, лексико-граматичні концепти. Найбільш істотну інформацію про час як форму буття матерії концептуалізовано в сучасній українській мові комплексом темпорально орієнтованих семантичних категорій, кожна з яких інтегрує певну сукупність виражальних засобів. Сучасний стан дослідження темпоральних відношень (переважно на матеріалі східнослов'янських мов), що ґрунтується на концепції функціональної граматики О.В. Бондарка, дає змогу зарахувати до полікатегорійного комплексу вираження ідеї часу принаймні шість семантичних категорій та інтегрованих ними функціонально-семантичних полів: темпоральності, аспектуальності, часової локалізованості, таксису, часового порядку, датування [3; 8, 52].

Отже, концептуалізацію дійсності, на якій ґрунтується українська аспектуальна система, можна схарактеризувати через установлення кореляції семантичної категорії аспектуальності та її граматичного центру – категорії виду з певними логіко-філософськими категоріями, що відображають закономірності облаштування позамовної дійсності [8, 55].

Тривалість та послідовність – хронотипні вияви діалектики загальних категорій – стійкості (збереження) та змінності, яка виражена через взаємозв'язок понять стану, процесу та події. Стан системи – це деяка сукупність її властивостей, характеристик, ознак у межах установленної якості (без зміни міри цієї якості). Подія – це зміна стану системи, перехід, «стрибок» від одного стану до іншого, зумовлений зміною міри якості. Процес – це певні динамічні зміни стану, що відбуваються або ж у межах міри якості, або ж призводять до її зміни, тобто події: в такому разі подія є елементом процесу [18, 55 – 56].

Отже, онтологічно вагомими для аспектуальності є категорії сталості, процесуальності й евентуальності. З погляду аспектології, категорійну ознаку дієслова можна інтерпретувати як діалектичну єдність переддії (наявного стану), власне дії (процесу) і події (зміни наявного стану на новий). Онтологічна категорія часу – як континуум тривалості та послідовності – крізь призму цієї триєдності і породжує «внутрішній час», або «внутрішньочасовий контур», передосім сталого, процесуального й евентуального характеру, мовна конкретизація та репрезентація якого пов'язана з аспектуальною класифікацією характеру дії, або аспектуальних класів [8, 56].

Спираючись на загальноприйняте трактування дієслівного значення як згорнутої ситуації, вважаємо цілком конкретно лінгвістичну інтерпретацію загальнофілософської діалектики стану, процесу і події як діалектики процесної (процесуальної або сталості) та подійної (евентуальної) ситуації відповідно, як однієї ситуації та зміни ситуації, що становить онтологічну сутність аспектуальності та виду [18].

Отже, часовий перебіг детермінує діалектика моментів часу та часових інтервалів, яка крізь призму аспектуальності може бути інтерпретованою як можливість двох поглядів і спостерігача: на один із моментів міжподійного інтервалу, у межах якого триває процесна ситуація, чи на момент подійної ситуації [18].

Когнітивне підґрунтя української аспектуальної системи в найзагальніших рисах можна визначити як діалектику тривалості часових інтервалів процесуальних ситуацій. Ця найбільш суттєва частина концептуальної інформації про онтологічний час зафіксована в граматичній системі української мови за допомогою категорії дієслівного виду. Поняттєва зона внутрішнього часу, що ґрунтується на загальних вищезазначених властивостях об'єктивного часу, відкриває для мовця можливість подвійного погляду на позначуваний дієсловом факт – як на процесну чи подійну ситуацію. Можливість таких двох оцінок об'єктивовано й зафіксовано в мові як видову опозицію недоконаного / dokonаного виду,

щопролізує всю систему дієслова [8].

Отже, як ми бачимо в основі будь-якого поля чи категорії функціональної граматики є концепт. Ми спробували застосувати методи дослідження концептуалізації функціонально-семантичних категорій і полів метод і збрали мовних засобів репрезентації концепту, тобто лінгвістичного шару поля аспектуальності (для зручності респондентам пропонувався термін дія). І спробували вирішити два питання : які засоби мови та яким чином можуть брати участь у вираженні концепту; що саме розуміється під розгляданням мовних засобів репрезентації концепту.

Отже, вербалізовані ознаки концепту аспектуальність є *поцілунок, відповідь, біг, стояти, не рухатися, хитатися, навчання, гра, робота* (майже у всіх респондентів), *стрибати, здоганяти, досягати мети, мислення, читання, допомога, аналіз, можливість, умова, бачити, говорити, кричати, рухатися, міркувати, отримати, мої дії, прагнення, робота над собою, активна життєва позиція, радіти, насолоджуватися, працювати, довіряти, жити, погляд, вітання, драматургія, вибух, танок, спів, рішення, футбол, робота, приватне життя, процес, дисципліна, розвиватися, їздити у відрядження, прагнути, прогрес, спорт, відпочинок, дія, сон, напрямок, прямування, мислення, ризик, відповідальність, прибирання, роздуми, їсти, стимул, розмова, копати, саджати, вирощувати, засмага, плавання*. Як ми бачимо незважаючи на відкрите питання відповіді респондентів досить типові і схематичні . Цікавим фактом є намагання субстантивувати дію, номінізувати дію. Цей факт вимагає біль шглибокого дослідження і усвідомлення.

А вербалізовані ознаки концепту становить респонденти визначили: *психологічний, емоційний, фізичний, фінансовий, культурний, неживий, нерухомий, невіддасний, байдужий, твердий, залежний, задоволеність / незадоволеність, стан речей, соціальна роль, радість, депресія, сумно, весело, страшно, боляче, агресія, позитив, настрої, гармонія, широка душа, закритість, родина, житло, адекватний, крик душі, думка, здоров'я, справи, обов'язок, душа, зосередженість, симпатія, біль, любов, мама, тато, коханий, пес, схвильованість роздратованість, здивованість, занепад, піднесеність, опади, температура, хвороба, тиша, втомленість, гроші, друзі, корисність самореалізація, ейфорія, хворобливість, оточення, апатія, пригнічений стан, збудження, захват, добробут, відсутність проблем, віра, робота над собою, еволюція, бути, існувати, інфляція, характер людини, статичність, читати, писати, бажання*. Як ми бачимо концептосфера становості представлена досить строкато: для її вираження респонденти використовували і субстантиви, і ад'єктиви, і адверби, і вербалізовані лексеми.це може свідчити чи про те, що категорія становості не становить собою таку монолітну єдність як аспектуальність і є або тільки у процесі свого становлення, або у процесі свого розпаду. Цікавим є і той факт, що на питання як би ви охарактеризували свою діяльність активно (дія, тобто аспект) чи пасивно (іншими словами статально), 97 % респондентів обрало перший варіант. З емоцій дія викликала у респондентів позитивні емоції, а стан у свою чергу здебільшого або нейтральні, або негативні або невідомість, невизначеність, дуже зрідка позитивні.

Зазначене питання потребує окремого аналізу, проте навіть вже на такому етапі можна казати про вербалізацію і субстантивацію свідомості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Всеволодова М .В. Синтаксемы и строевые категориальные предложения в рамках функционально - коммуникативного синтаксиса (к вопросу о предикатах, предикативах и членах предложения) / М .В. Всеволодова // Вестник Московского университета – 2000. – Сер . 9. Филология. – № 1. – С. 75 – 95.
2. Всеволодова М .В. Поля категории и концепты в грамматической системе языка [Электронный ресурс] / В.М . Всеволодова. – Режим доступа URL: <http://dlib. Eastview.com/browse/doc/20436635>. – Назва з екрану .
3. Бондар О.І. М ова: структура, суспільство, культура. До 60-річчя з дня народження проф. Бондаря О. І.: збірник наукових статей / О.І. Бондар ; ОНУ ім. І.І. М ечникова. – Одеса, 2012. – 229 с.
4. Виноградов В.В. О формах слова / В.В. Виноградов // Избранные труды. Исследования по русской грамматике. – М . : Наука, 1975. – С. 33 – 51.
5. Виноградов В.В. Русский язык: Грамматическое учение о слове: Учебное пособие для вузов / В.В. Виноградов. – 4-е изд., испр . – М . : Русский язык, 2001. – 720 с.
6. Дажё Л. Типологические вопросы русской аспектуальности / Л. Дажё // Аспектуальные и темпоральные значения в славянских языках. – М . : Наука, 1983. – С. 3 – 19.
7. Калько М . І. Аспектуальні класи українського дієслова на тлі клас ів З. Вендлера / М . І. Калько // Українське мовознавство. – 2009. – № 3. – С. 17 – 25.
8. Калько М . І. Категорія аспектуальності в сучасній українській мові: автореф. дис. на здобуття наук.

- ступеня доктора філол. наук: 10.02.01 – «Українська мова» / Микола Іванович Калько. – К., 2009. – 40 с.
9. Калько М. І. Категорія аспектуальності в сучасній українській літературній мові: дис... доктора філол. наук: 10.02.01 / Микола Іванович Калько. – Черкаси, 2009. – 485 с.
 10. Кокарева Е.А. Аспектуальность и способы её выражения в именных связочных предложениях: дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.01 / Елена Алексеевна Кокарева. – М., 2003. – 212 с.
 11. Краткий словарь когнитивных терминов // [Кубрякова Е. С., Демьянков В. З., Панкрац Ю. Г., Лузина Л. Г.]. – Режим доступа URL: <http://vocabulary.ru/dictionary/849/word/koncept>. – Назва з екрану.
 12. Лузина Л.Г. Проблемы стилистики в лингвопрагматической интерпретации / Л.Г. Лузина // Прагматика и семантика. – М.: Изд-во Института научной информации по общественным наукам, 1991. – С. 67 – 81.
 13. Мартьянов В.В. Функциональная грамматика и категории языка / В.В. Мартьянов // Проблемы функциональной грамматики. – М.: Наука, 1985. – С. 155 – 162.
 14. Мещанинов И.И. Глагольное предложение и части речи / И.И. Мещанинов. – М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1945. – 322 с.
 15. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія / О.О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2010. – 844 с.
 16. Слюсарева Н.А. Функциональная грамматика и когнитивность морфологии / Н.А. Слюсарева // Проблемы функциональной грамматики. – М.: Наука. – 1985. – С. 56 – 65.
 17. Теория функциональной грамматики: Введение. Аспектуальность. Временная локализованность. Таксис / А.В. Бондарко. – 2-е изд. – М.: Эдиториал УРСС, 2001. – 348 с.
 18. Труба Г. М. Функціональна взаємодія категорій становості та аспектуальності: дис... канд. филолог. наук: 10.02.01 / Г. М. Труба. – Одеса, 2014. – 210 с.
 19. Труба Г.М. Взаємодія функціонально-семантичної категорії становості з іншими функціонально-семантичними полями та категоріями / Г. М. Труба // Наукові записки. – Кіровоград: Вид-во КДУ, 2011. – Вип. 100: Серія: Філологічні науки (мовознавство). – С. 384 – 387.
 20. Щедрина Т.П. Функционально-семантическое поле «Согласие» в современном английском языке: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Татьяна Петровна Щедрина. – М., 1984. – 195 с.
 21. Щур Г.С. Теория поля в лингвистике / Г.С. Щур. – М.: Наука, 1974. – 255 с.

REFERENCES

1. Vsevolodova M. V. Syntaksemiy i stroevyie katehoryalnye predlogeniya v ramkah functionalno-kommunykatyvnoho syntaxu (k voprosu o predicatah, predicatah i chlenah predlogeniya) / M. V. Vsevolodova // Vestnik Vjskovskogo universiteta. – 2000. – ser. 9.: Filolohyya. – № 1. – S. 75 - 95.
2. Vsevolodova M. V. Polya s koncepty Fields v hrammatycheskoy systeme yazyka [Electronic resource] / V.M. Vsevolodova. - Access URL: <http://dlib.Eastview.com/browse/doc/20436635>. - Title from the screen.
3. Bondar O. I. M ova: structura, suspilstvo ta kultura. To the 60th anniversary of prof. A. Bondar.: collection of scientific articles / O.I. Bondar; ONU I.I. M echnikov. - Odessa, 2012. - 229 p.
4. Vinogradov V. V. O formah slova / V. V. Vinogradov // Izbrannye trudy. Issledovaniya po russkoy grammatike. – M oscowa: Nauka, 1975. - S. 33 - 51.
5. Vinogradov V. V. Russkiy yazyk:Grammaticheskoe uchenie o slove: Uchebnoe posobyie dlya universitetov / V.V. Vinogradov. - 4th ed., ispr.. - M oscowa: Russkiy yazyk, 2001. - 720 p.
6. Dazhè L. Typolohyckyye voprosy russkoy aspectualnosti / L. Dazhè // Aspektualnye i temporalnye znachenie v slovanskih yazykah. – M oscowa: Nauka, 1983. - P. 3 - 19.
7. Kalko M. I. Aspectualnye classy ukrainskih diesliv na tli klassiv Z. Vendlera / M. I. Kalko // Ukrainska linguistika. - 2009. – № 3. - P. 17 – 25.
8. Kalko M. I. Kategoriya aspectualnosti u suchasnomy ukrainskiy movi: aftoref ...dok. filolog. nayk: 10.02.01 - "Ukrainska mova " / M. I. Kalko. – K., 2009. - 40 p.
9. Kalko M. I. Kategoriya aspectualnosti u suchasnomy ukrainskiy movi: dus...dok. filolog. nayk: 10.02.01 / M. I. Kalko. – K., 2009. - 40 p.
10. Kokareva E.A. Aspektualnost eyo vyrageniye v imennyh svyazochny h predlogeniayah: diss. ... cand. filol. nayk: 10.02.1 / E. A. Kokareva. - M., 2003. - 212 p.
11. Korotkiy slovar kohnytyvnyh termynov // [Kubryakova E.S., Demyankov V.Z., Pankrats G., Luzyna L.G.]. - Access URL: <http://vocabulary.ru/dictionary/849/word/koncept>. - Title from the screen.
12. Luzyna L.G. Problemy v stylstyky lnhvoprahamtycheskoy interpretacii / L.G. Luzyna // Pragmatika i semantika. – M oscowa: Izdatelskiy dom Institutenaychnoy informacii po obschestvennym naykam, 1991. - S. 67 – 81
13. M artynova V.V. Funktsyonalnaya grammatika: Yazyk i categorii / V. V. M artynova // Problemy funktsionalnoy grammatiki. – M oscowa: Nauka, 1985. - S. 155 - 162.
14. M eschanynov I.I. Hlaholnoe predlogenie i chasti rechi / I.I. M eschanynov. – M oscowa; M.; L.: Izd-vo NAN SSSR, 1945. 322 p.

15. Selivanova O.O. Linguistichna encyclopediya / O.O. Selivanova. - Poltava: Dovkillya-K, 2010. – 844s.
16. Slyusareva N.A. Funktsyonalnaya grammatika and kohnytyvnost morphologii/ N.A. Slyusareva // Problemy funktsionalnoy grammatiki. – M oscowa: Nauka, 1985. - S. 56 - 65.
17. Teoriya funktsionalnoy grammatiki. Vstuplenie. Aspectualinost. Temporalnost. Lokalizovannost. Taxis / A.V Bondarko. - 2nd izd. - M.: Edytoryal URSS, 2001. - 348 p.
18. Truba G.M. Funktsionlna vzaemodia kategori stanovosti i aspectualnosti: dys ... candid. filolog. nauk: 10.02.01 / G.M. Truba. – Odessa, 2014. - 210 p.
19. Truba G.M. Vzaemodiya funktsionalno-semantichnoi categorii stanovosti z inshymy polyamy ta categoriamy / G.M Truba //Naykovi zapusky . - Kirovograd: Izdatel'stvo KSU, 2011. - Vol. 100 series: Filologiya (Linguistica). - S. 384 - 387.
20. Shchedrina T.P. Funktsionalno-semanticheskoe pole —Soglasiel v sovremennom of russkom yazyke: dis. ... candid.filolog.nauk: 10.02.04 / T. P. Shchedrina. - M., 1984. - 195 p.
21. Schur G.S.. Teoriya poly v lingvistike / G. S. Schur. -M.: Nauka, 1974. - 255 p.

The article is devoted to the questin of correspondense and cooperation of basic categories of functional and cognitive gramme: the correspondense of categories of aspect and state with the conception of the concept. In this article it was shown the main defenition and described the main points of correspondense on the base of general linguistics.

Key words: aspect, state, process, concept.